

SJVFS 2000:2

Saknr K 26

Utkom från trycket
den 22 februari 2000
Omtryck

**Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks
föreskrifter (SJVFS 1994:94) om obligatorisk
hälsoövervakning av odlad fisk;**

beslutade den 26 januari 2000

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 1-4 §§ förordningen (1998:134) om provtagning på djur samt efter samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Fiskeriverket, i fråga om verkets föreskrifter (SJVFS 1994:94) om obligatorisk hälsoövervakning av odlad fisk dels att 1 och 9 §§ samt bilaga 1 skall ha följande lydelse,

dels att bilaga 3, som infördes genom Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1998:61) om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1994:94) om obligatorisk hälsoövervakning av odlad fisk, skall betecknas bilaga 5.

Författningen kommer därför att ha följande lydelse från och med den dag då denna författning träder i kraft.

Tillämpningsområde och definitioner

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter anger villkor för registrering av och obligatorisk hälsoövervakning i anläggning med odlad fisk.

Att viss kontroll är frivillig följer av 1 § lagen (1985:342) om kontroll av husdjur m.m.

Bestämmelser om restriktioner för transport av djur och andra restriktioner i hanteringen av djur samt anmälan om att sjukdom upptagen i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:102) om epizootiska sjukdomar m.m. misstänks eller har konstaterats finns även i epizootiförordningen (1999:659) och epizootilagen (1999:657).

---

¹Jfr EES-avtalet bilaga I, avsnitt I och rådets direktiv 91/67/EEG av den 28 januari 1991 om djurhälsovillkor för utsläppande på marknaden av djur och produkter från vattenbruk (EGT nr L 46, 19.2.1991 s. 1, Celex 31991L0067) senast ändrat genom rådets direktiv 98/45/EEG av den 24 juni 1998 (EGT nr L 189, 3.7.1998, s. 12, Celex 31998L0045).

Bestämmelser om tillståndsprövning av fiskodling, slakt av fisk, transport av levande fisk samt utplantering och flyttning av fisk finns även i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, samt i av Fiskeriverket med stöd av sistnämnda förordning meddelade föreskrifter (SJVFS 2000:2).

Definitioner

2 § I dessa föreskrifter förstås med

fisk: levande fisk oavsett utvecklingsstadium (inkl. rom och mjölke) samt avdödad, icke urtagen fisk från fiskodling eller fisk som tillförts fiskodling efter att ha levt i vilt tillstånd. Definitionen gäller om inte annat anges i föreskriften,

fiskodling: anläggning för uppfödning av fisk under kontrollerade förhållanden, exempelvis bassänger, dammar, kassar eller andra fullt avgränsade inhägnader,

beredningsanläggning: anläggning för urtagning eller annan typ av beredningsverksamhet för dödad fisk,

fiskodling med laxfisk: fiskodling med fisk tillhörande familjen Salmonidae (familjen inkluderar släkten harr och sik),

fiskodling med karpfisk: fiskodling med fisk tillhörande familjen Cyprinidae,

fiskodling med ål: fiskodling med fisk tillhörande familjen Anguillidae,

godkänd odling: odling, belägen i en icke godkänd zon, som i enlighet med rådets direktiv 91/67/EEG av behörigt organ förklarats vara fri från sjukdomarna IHN eller VHS.

godkänd zon: område som i enlighet med rådets direktiv 91/67/EEG av behörigt organ förklarats vara fri från sjukdomarna IHN eller VHS.

inlandsområde: det svenska inlandet med sjöar och vattendrag. För vattendrag som mynnar i havet räknas till inlandsområde vattendraget ned till det vandringshinder som avses under definitionen för kustområde,

kustområde: svenska kusten ut till territorialvattengränsen. För vattendrag som mynnar i havet avgränsas kustområde mot inlandsområde vid första definitiva vandringshindret. Om det i dom eller beslut från vattendomstol stadgas att vildfångad fisk skall flyttas över ett vandringshinder, räknas kustområde upp till det första vandringshindret som fisk inte flyttas över,

mynningsområde: allt vatten inom kustområde från det första definitiva vandringshindret till 20 km utanför mittpunkten på en linje mellan de två yttersta mynningsuddarna vid de laxförande vattendrag med fisk-odlingsverksamhet som anges i bilaga 4 till dessa föreskrifter,

handel: försäljning, leverans, överlåtelse eller annan form av utsläppande av fisk på marknaden inom Sverige,

fiskhälsokontrollen: den organisation (Fiskhälsan FH AB) som av Jordbruksverket utsetts till huvudman för den frivilliga hälsokontrollen avseende odlad fisk enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1993:42) om organiserad hälsokontroll av husdjur,

provtagningsstatus: graden av fiskhälsomässig kontroll inom ett område. Inlandsområde har högre provtagningsstatus än mynningsområde som i sin tur har högre provtagningsstatus än kustområde, samt *vandringshinder*: vandringshinder för laxfisk (SJVFS 1998:61).

Provtagning och analys m.m.

3 § De besök, provtagningar och undersökningar som avses i dessa föreskrifter skall utföras av en av Jordbruksverket förordnad tjänsteman vid fiskhälsokontrollen.

4 § Vid varje fiskodling skall årligen, och med minst fyra månaders mellanrum, två hälsokontrollinspektioner genomföras. Vid dessa besök skall särskilt beaktas en klinisk besiktning, obduktion och provtagning av fisk i de anläggningar som ingår i fiskodlingen samt genomgång av journaler enligt 9 §. Klinisk besiktning, obduktion och provtagning skall göras i den omfattning och med de tidsintervall som anges i bilaga 1. Vid klinisk misstanke om sjukdom som anges i bilaga 1 skall prover dock alltid tagas ut för mikrobiologisk analys i enlighet med 7 §.

Vid varje inspektion som avses i första stycket skall en besöksrapport upprättas.

5 § I fiskodling med mer än en typ av vattenförsörjning skall prover på ett representativt sätt tas ut från fisk representerande de olika vattentyperna.

6 § Den som enligt 3 § utför undersökningar m.m. enligt dessa föreskrifter skall före den 1 mars varje år till Jordbruksverket avge rapport om genomförda hälsokontrollbesök, provtagningar och analysresultat i de fiskodlingar som omfattas av obligatorisk hälsoövervakning.

Analys av prover

7 § Prover för mikrobiologisk analys skall analyseras vid SVA. Insändandet av prover skall ske enligt anvisningar från SVA.

Registrering av fiskodling

8 § Ägare till eller den som är ansvarig för verksamheten vid fiskodling skall årligen före odlingsäsongens början till länsstyrelsen i det län där fiskodlingsverksamheten bedrivs anmäla att han bedriver sådant ~~anmälet~~. Av anmälan skall framgå:

1. Namn på odlingen och ägare samt ansvarig verksamhetsledare i odlingen,
2. lägesbeskrivning med angivande av fastighet, kommun, vattensystem samt läge för fiskodlingen angivet ~~koordinater~~ i Rikets Nät,
3. vilka fiskarter som odlas,
4. vilken typ av odlingsverksamhet som bedrivs (matfisk-, sättfiskproduktion etc.),
5. tillståndsdatum, diarienummer enligt fiskeförordningen, samt
6. om någon av undantagsbestämmelserna i 11 § tillämpas.

Om det sker förändringar av uppgifter som skall framgå av anmälan, skall ägare till eller den som är ansvarig för verksamheten vid fiskodling omgående anmäla de nya uppgifterna till länsstyrelsen.

Journalföring, anmälningsplikt

Journalföring

9 § Ägare till eller den som är ansvarig för verksamheten vid fiskodling skall föra journal över verksamheten. I journalen skall ingå uppgifter om insättning av fisk, flyttning av fisk inom odlingen, dödlighet, utleverans, utförda behandlingar i syfte att förebygga, bota eller lindra sjukdom, utförda hälsokontrollinspektioner samt vilka laboratorieundersökningar som är gjorda på fisk i odlingen samt resultat av dessa undersökningar. Journal skall förvaras hos fiskodlingen i fem år och vara tillgänglig för tjänsteman som anges i 3 § och tillsynsmyndigheter.

I den utsträckning motsvarande uppgifter kontinuerligt journalförs enligt föreskrifter eller villkor som har meddelats med stöd av miljöbalken (1998:808), eller tidigare miljöskyddslagen (1969:387), behöver särskild journalföring enligt första stycket inte ske. *SJVFS 2000:2*.

Anmälningsplikt

10 § Vid misstanke om smittsam sjukdom i odlingen, betingad av t. ex. onormal dödlighet, skall anmälan härom omgående göras ~~fiskhälsokontrollen~~.

Handel med fisk, slakt av fisk

Allmänna bestämmelser²

11 § Handel med fisk mellan områden med olika provtagningsstatus får ske endast om den mottagande fiskodlingen eller beredningsanläggningen är belägen i ett område med lägre provtagningsstatus än den odlingsområde från vilken fisken kommer.

Utan hinder av bestämmelsen i första stycket eller bestämmelserna i 12-14 §§ får, efter anmälan till länsstyrelsen, handel med avdödad men icke urtagen fisk ske om den fiskodling från vilken fisken kommer och den beredningsanläggning som fisken skall föras till uppfyller kraven i bilaga 2.

Utan hinder av bestämmelsen i första stycket får handel med nybefruktad eller ögonpunktad rom från vildfångad laxfisk, som fångats eller sumpats i kustområde, flyttas till godkänt kläckeri i inlandsområde under förutsättning att villkoren i bilaga 3 är uppfyllda.

Särskilda bestämmelser om handel med fisk

12 § Från fiskodling med laxfisk eller ål, där någon av sjukdomarna i tabell 2 i bilaga 1 misstänks eller har konstaterats, får handel inte ske förrän odlingen blivit förklarad fri från sjukdomen. Beslut om sådan friförklaring fattas av Jordbruksverket.

13 § Från fiskodling med laxfisk inom inlandsområde, där någon av sjukdomarna i tabell 4 i bilaga 1 har konstaterats, får handel inte ske förrän odlingen blivit förklarad fri från sjukdomen. Beslut om sådan friförklaring fattas av Jordbruksverket.

Utan hinder av bestämmelsen i första stycket får handel med rom ske om den i samband med befruktning eller ögonpunktning har desinfekterats minst 10 minuter i buffradjodoförlosning. Lösningen skall innehålla minst 100 ppm fri jod.

14 § Från fiskodling med laxfisk inom inlandsområde eller mynningsområde, där någon av sjukdomarna i tabell 5 i bilaga 1 har konstaterats, får handel inte ske förrän odlingen blivit förklarad fri från sjukdomen. Beslut om sådan friförklaring fattas av Jordbruksverket.

Särskilda bestämmelser om slakt av fisk

---

² Bestämmelser om flyttning och utplantering av odlad fisk finns även i Fiskeriverkets föreskrifter om odling, utplantering och flyttning av fisk.

Bestämmelser för transport av fisk finns i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1996:105) om transport av levande djur.

Bestämmelser om restriktioner för transport av djur eller andra restriktioner i hantering av djur, då sjukdom upptagen i epizootiförordningen misstänks eller har konstaterats, finns även i epizootilagen samt Jordbruksverkets tillämpningsföreskrifter i anslutning till denna lag.

15 § I fiskodling med laxfisk inom inlandsområde, där någon av sjukdomarna i tabell 4 i bilaga 1 har konstaterats eller i fiskodling med laxfisk inom inlandsområde eller mynningsområde där någon av sjukdomarna i tabell 5 i bilaga 1 har konstaterats, får slakt av fisk ske endast om de krav som avser fiskodling i bilaga 2 är uppfyllda. Detta gäller till dess fiskodlingen har förklarats fri från sjukdomen. Beslut om sådantiförklaring fattas av Jordbruksverket.

Särskilda bestämmelser för icke godkända zoner avseende IHN och VHS

16 § Bestämmelserna i 17-19 §§ gäller för odlings- och avelsverksamhet i de områden Jordbruksverket genom ett särskilt beslut förklarat vara en icke godkänd zon avseende IHN eller VHS. Bestämmelserna gäller dock inte godkända odlingar inom ovan nämnda områden. (JVFS 1998:61).

17 § Varje fiskodling med fiskarter mottagliga för IHN eller VHS skall två gånger årligen, och med minst fyra månaders intervall, besökas för hälsoinspektion och provtagning. Besöken skall göras av en person som utses av Jordbruksverket. Vid varje besök skall minst 30 fiskar provtas för virologisk undersökning. Mottagliga arter för respektive smittämne anges i bilaga 5. (JVFS 1998:61).

18 § Fisk som inte är avsedd att användas direkt som livsmedel, får inte föras in i en zon eller en odling med högre hälsostatus avseende sjukdomarna IHN eller VHS. Detta gäller även vild fisk som flyttas till en odling för avelsändamål.

Fisk av icke sjukdomskänsliga arter, avseende sjukdomarna IHN och VHS, som kommer från en odling vilken inte innehåller någon av de sjukdomskänsliga arter som anges i bilaga 5, och vilken inte står i förbindelse med något vattendrag eller med kustområdet, får utan hinder av bestämmelserna i första stycket flyttas till ett område eller en odling med högre hälsostatus avseende de ovan nämnda sjukdomarna. (JVFS 1998:61).

19 § Fisk som är mottaglig för IHN eller VHS, och som är avsedd att användas direkt som livsmedel, får inte flyttas från en odling utan att vara avdödad och rensad. Mottagliga arter för respektive smittämne anges i bilaga 5. (JVFS 1998:61).

Tillsyn

20 § Länsstyrelsen utövar tillsyn enligt 11 och 15 §§ inom länet. Tillsynen enligt 11 § andra stycket skall utföras som kontrollbesök minst en gång per år vid de fiskodlingar och beredningsanläggningar som använder sig av undantagsbestämmelsen. Vid kontrollbesöket skall fastställas om fiskodlingen eller beredningsanläggningen uppfyller de krav som finns angivna i bilaga 2. Rapport över sådana tillsynsbesök skall före den 1 mars varje år tillställas Jordbruksverket.

Avgifter

21 § Ägare till fiskodling som inte är ansluten till frivillig fiskhälsokontroll, organiserad med stöd av lagen (1985:342) om kontroll av husdjur, skall betala ersättning med 50 procent av kostnaderna för de besök, provtagningar och analyser som sker i enlighet med dessa föreskrifter.

Detta gäller dock inte de extra kostnader för besök, provtagning och analyser enligt 17 § som överstiger de kostnader som beräknas ha uppstått om odlingen varit belägen i en godkänd zon eller haft status som en godkänd odling avseende IHN och VHS. (SJVFS 1998:61).

Övrigt

22 § Om särskilda skäl föreligger kan Jordbruksverket medge undantag från dessa föreskrifter.

Denna författning³ träder i kraft den 1 februari 1998

Denna författning⁴ träder i kraft den 15 juni 1998.

---

³ SJVFS 1998:1.

⁴ SJVFS 1998:61.

Denna författning⁵träder i kraft den 1 mars 2000.

INGBRITT IRHAMMAR

Diana Viske
(Smittskyddsenheten)

---

⁵ SJVFS 2000:2.

Bilaga 1¹

Sammanställning över undersökningstillfällen för vissa fisksjukdomar²

Sjukdom	Klinisk undersökning (vattentemperatur i °C om inte annat anges)	Obligatorisk obduktion eller provtagning (vattentemperatur i °C om inte annat anges)	Antal prov
---------	--	---	------------

Tabell 1
(Gäller fiskodling med laxfisk³)

IHN (Infektiös hematopoietisk nekros) VHS (Viral hemorrhagisk septikemi)	två per år vid < 14 i avelsbestånd, i övriga odlingar en gång per år vid < 14	vartannat år vid < 14	30 ⁴
---	--	-----------------------	-----------------

Tabell 2
(Gäller fiskodling med laxfisk eller ål)

IPN (Infektiös pankreasnekros)	två per år vid < 14	vartannat år vid < 14 varje år vid < 14	30 ⁴ 30 ⁵
-----------------------------------	---------------------	--	------------------------------------

Tabell 3
(Gäller fiskodling med karpfisk)

SVC (Spring viraemia of carp)	två per år varav en vid 8-16	varje år vid 8-16	30 ⁴
----------------------------------	---------------------------------	-------------------	-----------------

Tabell 4
(Gäller fiskodling med laxfisk belägen inom inlandsområde)

ASS (Furunkulos hos laxfisk)	tre per år varav en vid > 15	vartannat år vid > 15	30 ⁴
---------------------------------	---------------------------------	-----------------------	-----------------

Tabell 5
(Gäller fiskodling med laxfisk belägen inom inlandsområde eller mynningsområde)

BKD (Renibakterios)	två per år vid < 14	varje år vid < 14	30 ⁵
------------------------	---------------------	-------------------	-----------------

(SJVFS 2000:2)

¹ Ändringen innebär bl.a. att sjukdomen ERM (enteric red mouth disease) utgår ur tabell 4.

² Om temperaturvillkoren är uppfyllda kan vid samma besöksstillfälle klinisk undersökning, obduktion eller provtagning ske med avseende på olika sjukdomar. Jfr även 4 §.

³ Om det finns regnbågslax i fiskodlingen skall proverna uttagas från fiskar av denna art, är så inte fallet, skall prover på ett representativt sätt uttagas från samtliga laxfiskarter och samtliga årgångar i odlingen.

⁴ Antal prov (organprov, prov från ovarievätska eller hela fiskar) som skall sändas till laboratorium för mikrobiologisk analys i enlighet med 7 §.

⁵ Antal fiskar som skall obduceras av tjänsteman vid fiskhälsokontrollen. Vid patologanatomisk misstanke på IPN eller BKD skall prover från misstänkta organ sändas för mikrobiologisk analys i enlighet med 7 §.

Slakt av fisk i fiskodling i vilken vissa sjukdomar har konstaterats samt handel med avdödad, icke urtagen fisk¹

Slakt av fisk från fiskodling belägen i inlandsområde eller mynningsområde där sjukdom i enlighet med tabell 4 i bilaga 1 (gäller inlandsområde) eller tabell 5 i bilaga 1 (gäller inlands- och mynningsområde) konstateras får endast ske på följande villkor.

1. Vid fiskodling skall god hygienisk standard och god ordning råda.

2. Förorenat vatten från avdödningen (blodvatten) skall omhändertagas på ett sätt som minimerar risken för spridning av smittsamma sjukdomar. Är odlingen belägen inom inlandsområde innebär detta att vattnet skall infiltreras enligt anvisningar från den kommunala nämnd som utövar tillsyn inom detta verksamhetsområde. Det åligger ägaren till eller den som är ansvarig för verksamheten vid fiskodling att informera nämnden om detta förhållande.

3. Transportkärl för fisk skall vara slutna samt möjliga att rengöra och desinfektera.

Handel med avdödad, icke urtagen fisk som kommer från fiskodling där någon av de sjukdomar som anges i tabell 2, 4 eller 5 i bilaga 1 konstaterats eller fiskodling belägen inom ett område med lägre provtagningsstatus än den anläggningen vid vilken fisken skall vidareförädlas får ske på följande villkor.

1. Fiskodling och beredningsanläggning skall hålla god hygienisk standard. God ordning skall råda.

2. Förorenat vatten från avdödningen (blodvatten) skall omhändertagas på ett sätt som minimerar risken för spridning av smittsamma sjukdomar. Är odlingen belägen inom inlandsområde innebär detta att vattnet skall infiltreras enligt anvisningar från den kommunala nämnd som utövar tillsyn inom detta verksamhetsområde. Det åligger ägaren till eller den som är ansvarig för verksamheten vid fiskodling att informera nämnden om detta förhållande.

---

¹Allmänna bestämmelser om slakt av odlad fisk finns i Fiskeriverkets föreskrifter om odling, utplantering och flyttning av fisk.

3. Transportkärl för fisk skall vara slutna samt möjliga att rengöra och desinfektera.

4. Om förorenat vatten (processvatten) från beredningsanläggningen mynnar i inlandsområde eller i mynningsområde skall det omhändertagas på ett sätt som minimerar risken för spridning av smittsamma sjukdomar. Med processvatten avses här även dräneringsvatten och sköljvatten från mottagningslokal och liknande utrymmen. Omhändertagandet kan t ex innebära värmedesinfektion, infiltrering, klorering, höjning eller sänkning av pH, ozonering eller annan likvärdig metod. Om vattnet infiltreras skall det ske enligt anvisningar från den kommunala nämnd som utövar tillsyn inom detta verksamhetsområde.

Villkor för handel med nybefruktad eller ögonpunktad rom från kustområde till inlandsområde

Nybefruktad eller ögonpunktad rom från vildfångad laxfisk som fångats eller sumpats i kustområde får flyttas till kläckeri i område med högre provtagningsstatus under förutsättning att

1. rommen desinfekteras i buffrad jodoförlösning i minst 10 minuter och med minst 100 ppm fri jod,

2. stamfisken i den kustbaserade odlingen genomgår en kompletterande provtagning med negativt resultat. Provtagningen skall ske i enlighet med anvisningar från SVA,

3. kläckeriet som mottager rommen skall, i avvaktan på att skriftligt provresultat från SVA enligt föregående punkt föreligger, hålla rommen i ett utrymme som är avskilt från annan verksamhet samt, om inte frånloppsvattnet mynnar i kustområde, låta desinfektera alternativt infiltrera vattnet.

Förteckning över mynningsområden

Norrbottens län	Torne älv
	Kalix älv
	Råne älv
	Lule älv
Västerbottens län	Byske, Skellefte och Bure älvar
	Ume älv
	Hörnån
	Öre älv
Västernorrlands län	Gideälven
	Indalsälven
	Ångemanälven
	Ljungan
Gävleborgs län	Ljusnan
	Harmångersån
Uppsala län	Dalälven
Södermanlands län	Nyköpingsån
	Trosaån
Kalmar län	Emån
Blekinge län	Lyckebyån
	Nätrabyån
	Bräkneån
	Mörrumsån
Göteborgs och Bohus län	Göta älv

Bilaga 5

Förteckning över sjukdomskänsliga arter

Infektiös hematopoietisk nekros (IHN):

Laxfiskar av släktena *Oncorhynchus* spp., *Salmo* spp., *Salvelinus* spp.
Gädda (*Esox lucius*)

Viral hemorragisk septikemi (VHS):

Laxfiskar av släktena *Oncorhynchus* spp., *Salmo* spp., *Salvelinus* spp.
Harr (*Thymallus thymallus*)
Sik (*Coregonus* spp.)
Gädda (*Esox lucius*)
Piggvar (*Scophthalmus maximus*)